UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

15 päivänä heinäkuuta 2021 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Tuomioistuimen toimivalta ja tuomioiden täytäntöönpano siviili- ja kauppaoikeuden alalla – Asetus (EU) N:o 1215/2012 – 7 artiklan 2 alakohta – Toimivalta sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevassa asiassa – Vahingon ilmenemispaikka – SEUT 101 artiklan ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen 53 artiklan vastaiseksi todettu kartelli – Kansainvälisen ja alueellisen toimivallan määrittäminen – Toimivallan keskittäminen erityistuomioistuimelle

Asiassa C-30/20,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Juzgado de lo Mercantil n.° 2 de Madrid (Madridin kauppatuomioistuin nro 2, Espanja) on esittänyt 23.12.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 22.1.2020, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

RH

vastaan

AB Volvo,

Volvo Group Trucks Central Europe GmbH,

Volvo Lastvagnar AB ja

Volvo Group España SA,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit L. Bay Larsen, C. Toader, M. Safjan (esittelevä tuomari) ja N. Jääskinen,

julkisasiamies: J. Richard de la Tour,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– AB Volvo, Volvo Group Trucks Central Europe GmbH, Volvo Lastvagnar AB ja Volvo Group España SA, edustajinaan R. Murillo Tapia ja N. Gómez Bernardo, abogados,

– Espanjan hallitus, asiamiehinään S. Centeno Huerta ja J. Rodríguez de la Rúa Puig,

– Ranskan hallitus, asiamiehinään A.-L. Desjonquères, N. Vincent ja A. Daniel,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. Bulterman ja J. Langer,

– Euroopan komissio, asiamiehinään M. Heller ja C. Urraca Caviedes,

kuultuaan julkisasiamiehen 22.4.2021 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12.12.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1215/2012 (EUVL 2012, L 351, s. 1) 7 artiklan 2 alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat yhtäältä RH ja toisaalta AB Volvo, Volvo Group Trucks Central Europe GmbH, Volvo Lastvagnar AB ja Volvo Group España SA ja joka koskee korvauksen maksamista vahingosta, joka RH:lle on aiheutunut vastaajina olevien yritysten kilpailua rajoittavista menettelyistä, joista Euroopan komissio määräsi seuraamuksia SEUT 101 artiklan ja Euroopan talousalueesta 2.5.1992 tehdyn sopimuksen (EYVL 1994, L 1, s. 3; jäljempänä ETA-sopimus) 53 artiklan nojalla.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Asetuksen N:o 1215/2012 johdanto-osan 15, 16 ja 34 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(15) Tuomioistuimen toimivaltaa koskevien sääntöjen ennustettavuuden olisi oltava hyvä, ja niiden olisi perustuttava periaatteeseen, jonka mukaan toimivaltainen tuomioistuin määräytyy pääsääntöisesti vastaajan kotipaikan perusteella. Vastaajan kotipaikan tuomioistuimen olisi aina oltava toimivaltainen, lukuun ottamatta joitakin tarkoin rajattuja tapauksia, joissa riita-asian kohteen tai osapuolten sopimusvapauden vuoksi jokin muu liittymäperuste on oikeutettu. Oikeushenkilöiden kotipaikka olisi määriteltävä itsenäisesti yhteisten sääntöjen avoimuuden lisäämiseksi ja toimivaltaristiriitojen välttämiseksi.

(16) Moitteettoman lainkäytön helpottamiseksi tai tuomioistuimen ja riita-asian läheisen liittymän vuoksi olisi oltava vaihtoehtoisia toimivaltaperusteita vastaajan kotipaikan mukaan määräytyvän toimivaltaperusteen lisäksi. Läheisellä liittymällä olisi taattava oikeusvarmuus ja vältettävä mahdollisuus siitä, että vastaaja haastetaan sellaisen jäsenvaltion tuomioistuimeen, johon hän ei kohtuudella ole voinut odottaa joutuvansa.

Tämä on tärkeää erityisesti silloin, kun riita-asia koskee sopimukseen perustumattomia velvoitteita, jotka johtuvat yksityisyyden tai henkilöön liittyvien oikeuksien loukkauksesta, esimerkiksi kunnianloukkauksesta.

– –

(34) Olisi varmistettava jatkuvuus [tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehdyn] yleissopimuksen [(EYVL 1972, L 299, s. 32)], [tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston] asetuksen (EY) N:o 44/2001 [(EYVL 2001, L 12, s. 1)] ja tämän asetuksen välillä, minkä vuoksi olisi säädettävä siirtymäsäännöksistä. Saman jatkuvuuden olisi koskettava myös Euroopan unionin tuomioistuimen tulkintaa [tämän vuoden 1968 yleissopimuksesta] ja sen korvaavista asetuksista.”

4 Asetuksen N:o 1215/2012 II luku, jonka otsikko on ”Toimivalta”, sisältää muun muassa 1 jakson, jonka otsikko on ”Yleiset säännökset”, ja 2 jakson, jonka otsikko on ”Erityinen toimivalta”. Kyseisen asetuksen 4 artiklan, joka kuuluu mainittuun 1 jaksoon, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kanne sellaista henkilöä vastaan, jolla on kotipaikka jäsenvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon jäsenvaltion tuomioistuimessa, jollei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu.”

5 Samaan 1 jaksoon sisältyvän 5 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos henkilön kotipaikka on jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne toisen jäsenvaltion tuomioistuimessa ainoastaan tämän luvun 2–7 jakson säännösten nojalla.”

6 Asetuksen N:o 1215/2012 7 artiklassa, joka sisältyy sen II luvun 2 jaksoon, säädetään seuraavaa:

”Jos henkilön kotipaikka on jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne toisessa jäsenvaltiossa

1) a) sopimusta koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä kanteen perusteena oleva velvoite on täytetty tai täytettävä,

– –

2) sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä vahinko sattui tai saattaa sattua;

– –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

7 RH on yritys, jonka kotipaikka on Córdoba (Espanja), jossa se hankki vuosina 2004–2009 viisi kuorma-autoa Volvo Group Españan jälleenmyyjältä. Näistä kuorma-autoista ensimmäisestä oli alun perin tehty leasingsopimus ennen kuin RH osti sen vuonna 2008.

8 Komissio antoi 19.7.2016 [SEUT] 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä päätöksen C(2016) 4673 final (asia AT.39824 – Kuorma-autot) (EUVL 2017, C 108, s. 6; jäljempänä 19.7.2016 annettu päätös).

9 Komissio totesi kyseisessä päätöksessä, että 15 kansainvälistä kuorma-autonvalmistajaa, joihin kuuluivat AB Volvo, Volvo Group Trucks Central Europe ja Volvo Lastvagnar, oli osallistunut kartelliin kahden eri tuoteryhmän eli 6–16 tonnia painavien kuorma-autojen ja yli 16 tonnia painavien perävaunuttomien kuorma-autojen tai vetoautojen osalta.

10 Komissio katsoi, että SEUT 101 artiklan rikkominen ulottui koko Euroopan talousalueelle (ETA) ja kesti 17.1.1997–18.1.2011. Näin ollen se määräsi sakkoja kaikille osallistuneille yksiköille, lukuun ottamatta yhtä yksikköä, joka sakoista vapauttamista ja sakkojen lieventämistä koskevassa menettelyssä vapautettiin sakoista kokonaan.

11 RH nosti Volvoa (Göteborg, Ruotsi), Volvo Group Trucks Central Europea (Ismaning, Saksa), Volvo Lastvagnaria (Göteborg, Ruotsi) ja Volvo Group Españaa (Madrid, Espanja) vastaan vahingonkorvauskanteen, jonka tueksi se väitti kärsineensä vahinkoa, koska se oli hankkiessaan viisi edellä mainittua ajoneuvoa maksanut lisäkustannuksen, joka johtui niistä kollusiivisista yhteistoimintajärjestelyistä, joista komissio oli määrännyt seuraamuksia.

12 Vaikka RH oli hankkinut ajoneuvot Córdobassa ja sen kotipaikka on tässä kaupungissa, se nosti kanteen Juzgado de lo Mercantil n.° 2 de Madridissa (Madridin kauppatuomioistuin nro 2, Espanja). Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että koska pääasian vastaajat eivät ole kyseenalaistaneet sen alueellista toimivaltaa, on kansallisen oikeuden mukaan katsottava, että ne ovat hiljaisesti valinneet sen oikeuspaikaksi.

13 Kyseiset vastaajat ovat kuitenkin esittäneet kansainvälisen toimivallan puuttumista koskevan oikeudenkäyntiväitteen katsoen, että asetuksen N:o 1217/2012 7 artiklan 2 alakohdassa tarkoitettu ”paikkakunta, missä vahinko sattui tai saattaa sattua” on kausaaliyhteydessä olevan tapahtuman paikkakunta eli tässä tapauksessa paikkakunta, jossa kuorma-autokartellista sovittiin, eikä pääasian kantajan kotipaikka. Koska kartellista on sovittu muissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa, nämä vastaajat katsovat, että espanjalainen tuomioistuin ei ole toimivaltainen.

14 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan on vakavia epäilyjä siitä, miten asetuksen N:o 1215/2012 7 artiklan 2 alakohtaa on tulkittava.

15 Se toteaa tältä osin, että 21.5.2015 annetun tuomion CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335, 56 kohta) mukaan on niin, että kun eri jäsenvaltioihin sijoittautuneilta vastaajilta vaaditaan kanteella vahingonkorvausta sellaisen SEUT 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan yhtenä kokonaisuutena pidettävän jatkuvan rikkomisen perusteella, johon vastaajat ovat osallistuneet useissa jäsenvaltioissa eri ajankohtina ja eri paikkakunnilla ja jonka komissio on todennut, on väitetyn vahingon katsottava sattuneen kunkin vahinkoa kärsineen osalta erikseen, ja jokainen niistä voi valita, nostaako se kanteensa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, jossa kartellista on lopullisesti sovittu tai jossa ainoaksi mahdollisesti aiheutuneeksi väitettyyn vahinkoon syy-yhteydessä olevaksi tapahtumaksi katsottava erityinen järjestely on tehty, vai oman kotipaikkansa tuomioistuimessa.

16 Näin ollen olisi mahdollista haastaa vastaajat tuomioistuimeen Espanjan alueella, kun otetaan huomioon, että RH:n kotipaikka on siellä.

17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa tämän jälkeen ja erityisesti sitä kuorma-autokartellia koskien, josta komissio määräsi seuraamuksia 19.7.2016 antamallaan päätöksellä, myös, että unionin tuomioistuin katsoi 29.7.2019 antamassaan tuomiossa Tibor-Trans (C-451/18, EU:C:2019:635, 33 kohta), että silloin kun markkinat, joihin kilpailua rajoittava käyttäytyminen vaikuttaa, sijaitsevat jäsenvaltiossa, jonka alueella vahinkoa väitetään tapahtuneen, on katsottava, että asetuksen N:o 1215/2012 7 artiklan 2 alakohdan soveltamista varten vahingon ilmenemispaikka sijaitsee tässä jäsenvaltiossa.

18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii kuitenkin, viitataanko tämän tuomion edellisessä kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä sen jäsenvaltion, jossa vahinko on tapahtunut, tuomioistuinten kansainväliseen toimivaltaan vai vahvistetaanko siinä samalla suoraan tämän jäsenvaltion sisäinen alueellinen toimivalta. Toisin sanoen on selvitettävä, onko asetuksen N:o 1215/2012 7 artiklan 2 alakohta sääntö, joka koskee tiukasti kansainvälistä toimivaltaa, vai onko kyse kahdesta säännöstä tai sekamuotoisesta säännöstä, jota sovelletaan myös sisäistä alueellista toimivaltaa koskevana sääntönä.

19 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tätä epäilystä ei voida hälventää kansallisen oikeuskäytännön ja unionin oikeuskäytännön perusteella.

20 Näissä olosuhteissa Juzgado de lo Mercantil n.° 2 de Madrid päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko asetuksen [N:o 1215/2012] 7 artiklan 2 alakohtaa, jossa säädetään, että jos henkilön kotipaikka on jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne toisessa jäsenvaltiossa ’sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä vahinko sattui tai saattaa sattua’, tulkittava siten, että siinä säädetään ainoastaan sen jäsenvaltion, jossa kyseinen paikkakunta sijaitsee, tuomioistuinten kansainvälisestä toimivaltaisuudesta ja että kyseisessä jäsenvaltiossa alueellisesti toimivaltaista kansallista tuomioistuinta määritettäessä on siten viitattava kansallisiin menettelysääntöihin, vai onko sitä tulkittava siten, että se on sekamuotoinen säännös, jossa säädetään suoraan sekä kansainvälisestä toimivaltaisuudesta että kansallisesta alueellisesta toimivaltaisuudesta ilman, että on tarpeen viitata kansalliseen lainsäädäntöön?”

Tutkittavaksi ottaminen

21 Vastaajat ovat vaatineet ennakkoratkaisupyynnön jättämistä tutkimatta sillä perusteella, että vastaus ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämään kysymykseen on selvä.

22 Muistutettakoon, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan olettamana on kuitenkin, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä, esittämillä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. Unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän pyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja

oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 9.7.2020, Verein für Konsumenteninformation, C-343/19, EU:C:2020:534, 19 kohta).

23 Jotta ennakkoratkaisupyyntö voidaan ottaa tutkittavaksi, siihen on ennakkoratkaisukysymysten tekstien lisäksi sisällyttävä työjärjestyksen 94 artiklan a–c alakohdassa vaaditut tiedot eli ennen kaikkea pääasian tosiseikat ja oikeudelliset seikat ja edes suppea selostus niistä syistä, joiden perusteella kansallinen tuomioistuin on valinnut ne unionin oikeuden säännökset, joiden tulkintaa se pyytää, ja näiden säännösten ja sen kansallisen säännöstön, jota sovelletaan sen käsiteltäväksi saatetussa asiassa, välisestä yhteydestä (määräys 16.3.2021, DS (hevosten hoito) (C-557/20, ei julkaistu, EU:C:2014:204), 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

24 Vaikka osoittautuisi, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämään kysymykseen olisi olemassa selvä vastaus, tämä seikka ei missään tapauksessa voi vaikuttaa ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamiseen.

25 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on esittänyt nimenomaan syyn sille, minkä vuoksi pääasian tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen asiayhteydessä ja yhtäältä unionin tuomioistuimen ja toisaalta Tribunal Supremon (ylin tuomioistuin, Espanja) oikeuskäytäntö huomioon ottaen on tärkeää, että unionin tuomioistuin täsmentää asetuksen N:o 1215/2012 7 artiklan 2 alakohdan ulottuvuutta.

26 Ennakkoratkaisukysymys on siis otettava tutkittavaksi.

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

27 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään lähinnä, onko asetuksen N:o 1215/2012 7 artiklan 2 alakohtaa tulkittava siten, että markkinoilla, joihin hyödykkeiden hinnoittelua ja hintojen korottamista koskevat kollusiiviset yhteistoimintajärjestelyt ovat vaikuttaneet, on näiden SEUT 101 artiklan vastaisten järjestelyjen aiheuttamaan vahinkoon perustuvan korvauskanteen kansainvälisesti ja alueellisesti toimivaltainen käsittelemään vahingon ilmenemispaikan perusteella joko tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä yritys, joka katsoo kärsineensä vahinkoa, on hankkinut hyödykkeet, joihin nämä järjestelyt ovat vaikuttaneet, tai siinä tapauksessa, että yritys on tehnyt hankintoja useilla paikkakunnilla, tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä sillä on kotipaikka.

28 Ensiksi on huomattava, että siltä osin kuin asetuksella N:o 1215/2012 kumotaan ja korvataan asetus N:o 44/2001, jolla puolestaan korvattiin tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 27.9.1968 tehty yleissopimus, sellaisena kuin se on muutettuna peräkkäisillä sopimuksilla uusien jäsenvaltioiden liittymisestä tähän yleissopimukseen, unionin tuomioistuimen tekemä tulkinta näiden viimeksi mainittujen oikeudellisten välineiden säännöksistä ja määräyksistä koskee myös asetusta N:o 1215/2012, mikäli näiden säännösten ja määräysten voidaan katsoa ”vastaavan” toisiaan (ks. tuomio 29.7.2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

29 Näin on yhtäältä asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 3 alakohdan ja toisaalta asetuksen N:o 1215/2012 7 artiklan 2 alakohdan osalta, joiden osalta unionin tuomioistuin on toistuvasti todennut, että näissä säännöksissä tarkoitettu käsite ”paikkakunta, missä vahinko sattui” tarkoittaa samalla sekä vahingon ilmenemispaikkaa että siihen kausaaliyhteydessä olevan

tapahtuman paikkaa, joten vastaajaa vastaan voidaan kantajan valinnan mukaan nostaa kanne näistä jommankumman paikkakunnan tuomioistuimessa (ks. vastaavasti tuomio 29.7.2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

30 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii yksilöimään vahingon ilmenemispaikan.

31 Edellä mainitusta 19.7.2016 annetusta päätöksestä ilmenee, että todettu väitetyn vahingon aiheuttanut SEUT 101 artiklan rikkominen ulottui koko ETA:n markkinoihin ja johti näin ollen kilpailun vääristymiseen näillä markkinoilla. Näin ollen on katsottava, että vahingon ilmenemispaikka asetuksen N:o 1215/2012 7 artiklan 2 alakohdan soveltamista varten on mainituilla markkinoilla, joihin Espanja kuuluu (ks. analogisesti tuomio 29.7.2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, 32 ja 33 kohta).

32 Vahingon ilmenemispaikan tällainen määrittäminen on yhdenmukainen sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista 11.7.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 864/2007 (Rooma II) (EUVL 2007, L 199, s. 40) johdanto-osan seitsemännessä perustelukappaleessa todettujen johdonmukaisuutta koskevien vaatimusten kanssa, koska tämän asetuksen 6 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädetään, että kilpailulainsäädäntöön perustuviin vahingonkorvauskanteisiin sovelletaan sen maan lakia, jonka markkinoihin rajoittaminen vaikuttaa tai saattaa vaikuttaa (tuomio 29.7.2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, 35 kohta).

33 Siitä, mikä tuomioistuin on näin yksilöidyssä jäsenvaltiossa toimivaltainen, on todettava, että asetuksen N:o 1215/2012 7 artiklan 2 alakohdan sanamuodosta sinällään ilmenee, että kyseisessä säännöksessä annetaan suoraan ja välittömästi sekä kansainvälinen että alueellinen toimivalta sen paikkakunnan tuomioistuimelle, jossa vahinko on ilmennyt. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 46 kohdassa, tämä arvio saa tukea erityisesti P. Jenardin selvityksestä tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehdystä yleissopimuksesta (EYVL 1979, C 59, s. 1).

34 Tämä merkitsee, että jäsenvaltiot eivät voi soveltaa mainitusta 7 artiklan 2 alakohdasta johtuvista toimivallan myöntämisperusteista poikkeavia perusteita. Täsmennettäköön kuitenkin, että tuomioistuimen tuomiopiirin, jossa sijaitsevalla paikkakunnalla vahinko ilmenee tässä säännöksessä tarkoitetuin tavoin, rajojen määrittäminen kuuluu lähtökohtaisesti sen jäsenvaltion organisatoriseen toimivaltaan, jossa tämä tuomioistuin on.

35 Kuten pääasian vastaajat, Espanjan ja Ranskan hallitukset sekä komissio ovat korostaneet, tämä säännös ei ole esteenä sille, että jäsenvaltio päättää antaa tietyntyyppiset oikeusriidat yhden ainoan tuomioistuimen käsiteltäväksi, jolla näin ollen on yksinomainen toimivalta siitä riippumatta, mikä vahingon ilmenemispaikka tässä jäsenvaltiossa on.

36 Unionin tuomioistuin on jo täsmentänyt, että toimivallan keskittäminen yhdelle erikoistuneelle tuomioistuimelle voi olla perusteltua moitteettoman lainkäytön edistämisen intressissä (ks. vastaavasti tuomio 18.12.2014, Sanders ja Huber, C-400/13 ja C-408/13, EU:C:2014:2461, 44 kohta).

37 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 128 kohdassa, asetuksen N:o 1215/2012 7 artiklan 2 alakohdan yhteydessä myös kilpailuoikeuden rikkomisesta nostettuihin vahingonkorvauskanteisiin sovellettavien sääntöjen tekninen monitahoisuus voi puoltaa toimivallan keskittämistä.

38 Jos tällaista erityistuomioistuinta ei ole, vahingon ilmenemispaikan yksilöinnin sen tuomioistuimen määrittämiseksi, joka on toimivaltainen jäsenvaltioissa tutkimaan SEUT 101 artiklan vastaisten kollusiivisten yhteistoimintajärjestelyjen perusteella nostetun vahingonkorvauskanteen, on täytettävä asetuksen N:o 1215/2012 johdanto-osan 15 ja 16 perustelukappaleessa mainitut toimivaltasääntöjen läheisyyden ja ennustettavuuden sekä moitteettoman lainkäytön tavoitteet (ks. vastaavasti tuomio 29.7.2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, 34 kohta).

39 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että silloin, kun kyse on sellaisen hyödykkeen hankinnasta, jonka arvo on sen valmistajan suorittaman manipuloinnin vuoksi alentunut, toimivaltainen tuomioistuin tutkimaan kanteen, jossa vaaditaan ostajan maksamia lisäkustannuksia vastaavan vahingon korvaamista, on hyödykkeen hankintapaikan tuomioistuin (ks. vastaavasti tuomio 9.7.2020, Verein für Konsumenteninformation, C-343/19, EU:C:2020:534, 37 ja 40 kohta).

40 Tätä ratkaisua on sovellettava myös pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa asiayhteydessä ja näin on riippumatta siitä, onko kyseessä olevat tavarat ostettu suoraan vai välillisesti vastaajilta ja onko omistusoikeus siirtynyt välittömästi vai leasingsopimuksen päätyttyä. On kuitenkin täsmennettävä, että mainittu ratkaisu edellyttää, että vahinkoa kärsinyt ostaja on ostanut tavaroita, joihin kyseessä olevat kollusiiviset yhteistoimintajärjestelyt vaikuttivat, yksinomaan yhden tuomioistuimen tuomiopiirissä. Muussa tapauksessa ei nimittäin voida yksilöidä yhtä ainoaa vahingon ilmenemispaikkaa vahinkoa kärsineen ostajan osalta.

41 Viimeksi mainitusta seikasta on muistutettava, että asiassa, joka koski korvausta vahingosta, joka aiheutui SEUT 101 artiklan vastaisista järjestelyistä ja muodostui keinotekoisesti korotetun hinnan muodossa maksetuista lisäkustannuksista, unionin tuomioistuin katsoi, että vahingon ilmenemispaikkakunta voidaan yksilöidä vain kunkin vahinkoa kärsineen osalta itsenäisesti, ja se on pääsääntöisesti vahinkoa kärsineen kotipaikka (ks. vastaavasti tuomio 21.5.2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, 52 kohta).

42 Tilanteessa, jossa hankinnat tehdään useassa paikassa, toimivallan antaminen vahinkoa kärsineen yrityksen kotipaikan tuomioistuimelle on tämän tuomion 38 kohdassa mainitun ennustettavuutta koskevan vaatimuksen mukaista, koska vastaajat, jotka ovat kartellin jäseniä, eivät voi olla tietämättömiä siitä, että kyseisten tavaroiden ostajat ovat sijoittautuneet markkinoille, joihin kollusiiviset käytännöt vaikuttavat. Lisäksi tämä toimivallan antaminen on läheisyystavoitteen mukaista, ja vahinkoa kärsineen yrityksen kotipaikalla on kaikki takeet mahdollisen oikeudenkäynnin asianmukaiseksi järjestämiseksi (ks. vastaavasti tuomio 21.5.2015, CEC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, 53 kohta).

43 Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1215/2012 7 artiklan 2 alakohtaa on tulkittava siten, että markkinoilla, joihin hyödykkeiden hinnoittelua ja hintojen korottamista koskevat kollusiiviset yhteistoimintajärjestelyt ovat vaikuttaneet, on näiden SEUT 101 artiklan vastaisten järjestelyjen aiheuttamaan vahinkoon perustuvan korvauskanteen kansainvälisesti ja alueellisesti toimivaltainen käsittelemään vahingon ilmenemispaikan perusteella joko tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä yritys, joka katsoo

kärsineensä vahinkoa, on hankkinut hyödykkeet, joihin nämä järjestelyt ovat vaikuttaneet, tai siinä tapauksessa, että yritys on tehnyt hankintoja useilla paikkakunnilla, tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä sillä on kotipaikka.

Oikeudenkäyntikulut

44 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12.12.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1215/2012 7 artiklan 2 alakohtaa on tulkittava siten, että markkinoilla, joihin hyödykkeiden hinnoittelua ja hintojen korottamista koskevat kollusiiviset yhteistoimintajärjestelyt ovat vaikuttaneet, on näiden SEUT 101 artiklan vastaisten järjestelyjen aiheuttamaan vahinkoon perustuvan korvauskanteen kansainvälisesti ja alueellisesti toimivaltainen käsittelemään vahingon ilmenemispaikan perusteella joko tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä yritys, joka katsoo kärsineensä vahinkoa, on hankkinut hyödykkeet, joihin nämä järjestelyt ovat vaikuttaneet, tai siinä tapauksessa, että yritys on tehnyt hankintoja useilla paikkakunnilla, tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä sillä on kotipaikka.

Allekirjoitukset